

Tanrı Brahma

Sözcük yansız hali olan Brahma ve Brahman biçimlerindeyken, evrenin en yüce gücünü belirtir. Bu güç, kendi kendine oluşmuş, öncesiz ve sonsuz, bütün her şeyi içine alan Güç'tür. Madde ötesi, görünmez ve her şeyi yaratandır. Bu anlamdaki bir gücün Hint edebiyatındaki ilk izleri, Rigveda X, 129'da görülür. X, 121'deki ilahide ise adı Pracāpati, Hiranyagarbha ve Ka olarak görünür. Aslında bu adlarla, adsız (Ka) olan güç anlatılmak istenirken, Brahmanizmin yükseliş döneminde buna son ad bulunarak "Brahma" denmiştir.

Sözcük eril halinde kullanılırsa (Brahmā olarak) o zaman diğer iki üyeliğini Vishnu ve Şiva'nın yaptığı tanrı üçlemesinin bir diğer üyesini anlarız. Bu tanrı, tüm evrenin yaratıcısıdır ve ona Pracāpati (Yaratıkların Efendisi) denir. O, sadece dünyadaki canlıların değil, tanrıların da yaratıcısıdır. Şatapatha Brāhmaṇa'da (XI, 2, 3, 1) şöyle denir: "Başlangıçta sadece Brahman vardı. O, tanrıları yarattı; onları yarattıktan sonra dünyaları onlara barınak olarak verdi. Toprak dünyasını Agni'ye, havayı Vāyu'ya, göğü de Sūrya'ya verdi".

Hint mitolojisinde Brahma'nın bir günü ve bir gecesi 1 kalpa'dır (8.640.000.0000 yıl). Tüm dünya mitolojileri içerisinde, evrenin yaratılış zamanıyla ilgili bilimsel verilere en çok yaklaşan rakam budur; çünkü Brahma yaratılışı bir günde yapmıştır.

Brahma kırmızı renkli, dört başlı bir tanrıdır. Aslında beş başı vardır, ama o beşinci baş, saygısız konuştuğu için tanrı Şiva'nın üçüncü gözü tarafından yakılmıştır. Bu yüzden ona Çaturanana (Dört Yüzlü) denir. Dört kolu vardır. Ellerinde bir asa veya kaşık, bir tesbih, bir su testisi, bir de Veda kitabı bulunur. Karısı bilim tanrıçası Savarastī'dir (Brāhmī). Binek hayvanı kuğu veya kazdır. Bu nedenle ona Hansavāhana (Kuğu Binicisi) denir. Barındığı yerin adı Brahmavindā'dır. Sularda doğduğu için bir adı da su (nara) sözcüğünden türetilen Nārāyana'dır.

Brahma balık, kaplumbağa ve domuz biçimlerinde diğer kalpalarda yaratıcı olmuştur. Bu biçimler daha sonra Vishnu'ya atfedilmiştir. Zaten zamanla diğer iki akımın, yani Vishnucularla Şivacıların çabaları sonucu Tanrı Brahma geri plana itilmiş ve bu iki tanrı (Vishnu ve Şiva) ön plana çıkartılmıştır. Mhb.'da Brahma'nın Vishnu'nun göbeğinden türediği anlatılır. Bu nedenle ona Nābhica (Göbekten Doğan) denir. Ayrıca bir nilüfer çiçeği içinde doğduğundan ona lotüs doğuşlu anlamında Kanca, Sarocin, Abcaca, Abcayoni, Kancaca da denir. Rāmāyana'da biraz daha önemli bir konumu vardır. Bütün bunlar Vishnu taraftarlarının görüşleridir. Şivacılar ise Brahma'yı yaratanın Mahādeva veya Rudra (Şiva) olduğunu söylerler ve onun Linga'ya taptığını öne sürerler.

Brahma'nın adlarından bazıları da şunlardır: Çaturmukha (Dört Yüzlü), Ashtakarna (Sekiz Kulaklı), Pitāmaha (Büyükbaba), Lokeşa (Dünyanın Efendisi),

Dhātri (Destekleyen), Vidhātri (Destekleyen), Sanat (Eski), “Yaratıcı” anlamında
Vidhi, Vedhās, Druhina, Srashtri.

(Çeşitli Görseller)